

Historieglimt 36

Trøndermeieriet og postkontoret

Den store fine bygningen på Innherredsveien 59 B har spilt en viktig rolle i Lademoens historie. Den ble reist som meieribygning som både tok i mot melk, behandlet den og solgte melk til kundene. Senere ble meieriet flyttet til Tunga der det fremdeles befinner seg. Bygningen på Buran ble i 1971 til Lademoen postkontor. Da postkontoret ble nedlagt i 2001, ble det blant annet Idrettsbingo og kirkekontorer der.

Trondheim har en veldig interessant meierihistorie. Det begynte med at gårdene omkring byen tok til å levere melk til private kunder rundt i byen. Med egne hester og vogner kjørte bøndene den melka som de produserte, til kundene sine i byen. Behovet for melk økte. De nye gårdene på Lademoen som eksempel økte sin melkeproduksjon fordi det var god avsetning på den. Snart ble behovet så stort at det ble dannet egne meierier både i byen og rundt på bygdene. Det ble kjørt melk til salg i byen, til dels ganske lang vei. Byen fikk så en mengde melkebutikker som tok imot og formidlet fersk melk. I 1883 fikk byen sin første store meieri, Trondhjems Meieribolag, i Erling Skakkes gate 27-29. Grunnleggelsen skyldtes særlig godseier på Rotvold og Tunga gårder, Hans Wingaard Finne. Dette var i den store politiske stridstid mellom Høire og Venstre. Venstrebøndene på Strinda ville ikke levere sin melk på «Høiremeieriet». De grunnla derfor sitt eget meieri året etter, Strindens Meieribolag, i Brattørgata 12 A. Striden la seg etterhvert og de to meieriene sluttet seg sammen til ett i 1895 med navnet Trondhjems Meieri. Det ble drevet en vrimmel av melkebutikker rundt i byen. De hadde mange ulike eiere, men mange ble også eid av Trondhjems Meieri.

Situasjonen var altså lenge den at de mange melkeutsalgene fikk melk fra ulike store og små meierier i og utenfor byen. Dette var uholdbart i lengden av ulike grunner. Det kom naturlig nok økende krav til hygiene og effektiv behandling av den sårbare varen. Det var ulike samarbeidsformer mellom de mange meieriene gjennom lang tid. I 1921 ble Trondhjems Melkeforsyning konstituert etter mønster fra Kristiania (Oslo). Tanken var i få med alle meieriene både i byen og omegnen. Skuffelsen var derfor stor da Trondhjems Meieri besluttet å bli stående utenfor den nye ordningen. Resultatet var at byen igjen fikk ti konkurrerende meierier, Trondhjems Meieri i Erling Skakkes gate og Trondhjems Melkeforsyning. Likevel drev de begge to godt i mange år. Trondhjems Melkeforsyning reiste sitt nye store bygg på Buran som stod ferdig i 1925. Ved årsskiftet 1925-1926 kom det melk fra 26 meierier til anlegget på Buran. Tallet hadde økt til 30 i 1939.

Trondhjems Meieri var først et aksjeselskap der aksjonærene var melkeleverandører. I 1925 ble det omdannet til et andelslag. Andelshaverne leverte melk, men i tillegg kom det melk fra andre produsenter som ikke var

andelshavere. I 1946 hadde meieriet 249 andelseiere og i tillegg 256 produsenter som ikke eide andeler. Det var et veldrevet og økonomisk solid firma. Det fikk sitt moderne anlegg i Erling Skakkes gate i 1936. Bygningene står fremdeles og er nå en del av Statens hus.

Først i 1947 ble Trondhjems Meieri en del av Trøndermeieriet. Det henger slik sammen. Etter krigen ble det tatt opp arbeid for å få bare ett meieri i byen. Tiden var blitt en annen. Etter et langvarig forarbeid ble det innkalt til et konstituerende møte den 11. november 1947 for å danne A/L Fellesmeieriet. Det felles meieriet ble dannet, men navnet ble Trøndermeieriet A/L. Det drev en omfattende virksomhet på Buran til 1971 da driften ble forlagt til det nye anlegget på Tunga, senere omdøpt til Tine.

Samme år ble en annen viktig institusjon på Lademoen flyttet til Innherredsveien 59 B. Det var Postkontoret. Gjennom sin 102 årige historie hadde Lademoen postkontor tre adresser. Fra opprettelsen i 1899 til 1917 hadde postkontoret sine lokaler i Innherredsveien 31. Fra 1917 til 1971 holdt det til i nummer 52 i samme gate. Sin siste periode, fra 1971 til 2001, hadde det så sine lokaler i Trøndermeieriets store flotte bygg i nummer 59 B. I 2001 kom nedleggelsen til stor sorg for folket på Lademoen. En hjørnestein i Lademoens infrastruktur var blitt umoderne og måtte forsvinne slik som Lademoen brannstasjon og Lademoen politistasjon tidligere hadde forsvunnet.